CENTRALA INFORMACJI I DOKUMENTACJI

S P R A W O Z D A N I E No 149

z dnia 16 marca 1940 roku

Sprawozdanie zawiera stron 17

S k r ó t   S p r a w o z d a n i a

W odpowiedzi na depeszę Prezydenta R.P. Papież wystosował do Pana Prezydenta Raczkiewicza telegram, w którym przesyła życzenia i błogosławieństwa apostolskie dla Polski i Jej Prezydenta.

Żelazna Gwardia w Rumunii została zrehabilitowana. Król Karol ogłosił amnestię dla jej członków pod warunkiem, że złożą przysięgę wierności frontowi odbudowy narodowej.

Niemcy mają zaproponować Rumunii gwarancję jej granic przez Rosję i Węgry wzamian za koncesje gospodarcze Rumunii dla Rzeszy.

Parlament fiński ratyfikował traktat pokojowy między Sowietami i Finlandią.

Marszałek parlamentu norweskiego Hambro wyjechał do Sztokholmu celem rozpoczęcia wstępnych rozmów w sprawie zawarcia skandynawskiego trójprzymierza obronnego.

Prasa francuska wypowiada pogląd, że głównym zwycięzcą w zakończeniu konfliktu sowiecko-fińskiego jest Rzesza, która na tym najwięcej korzysta.

Poseł Filippe Henriot wypowiada pogląd, że alianci muszą dyktować pokój zwyciężonym Niemcom, gdyż w przeciwnym razie nie będzie pokoju i bezpieczeństwa w Europie.

W francuskich kołach politycznych kursują pogłoski, którym daje wyraz częściowo dzisiejsza prasa francuska, że gabinet premiera Daladier ulegnie rekonstrukcji.

W Berlinie powołano specjalną komisję dla germanizowania nazw polskich miejscowości.

Jak donosi Manchester Guardian dzieci na ziemiach polskich, znajdujących się pod rządami niemieckimi, przechodzą straszne cierpienia, które są daleko większe niż w latach głodowych po wojnie światowej.

Na posiedzeniu Rady Narodowej w Angers w dniu 14 b.m. pod przewodnictwem Wiceprezesa Stanisława Mikołajczyka toczyła się w dalszym ciągu dyskusja, poświęcona zarówno omówieniu ostatniego exposé pana Premiera Gen.Sikorskiego, jak i aktualnych zagadnień, związanych z działalnością Rządu Polskiego.

Między Litwą a ziemiami polskimi, okupowanymi przez Niemcy, otwarto komunikację telegraficzną.

Wydanie przez Rząd Polski "Białej Księgi" odbiło się głośnym echem w prasie francuskiej. Liczne dzienniki zamieszczają artykuły, względnie wyjątki przemówienia wiceministra Gralińskiego i podkreślają całkowitą odpowiedzialność Niemiec za najazd na Polskę oraz perfidność, z jaką Rosja napadła na nasz kraj.

"Il Popolo d'Italia",przedstawiając genezę konfliktu sowiecko fińskiego, stwierdza, że obecne zawarcie pokoju jest klęską dla dyplomacji aliantów. Inicjatywa Francji i Anglii aby przyjść z pomocą dla Finlandii wysunięta była zapóźno. Kraje te dały się uprzedzić przez Rzeszę i dlatego poniosły porażkę.

Londyński"Weekly Reviev" dowodzi, że dyplomacja niemiecka potrafiła uczynić z neutralności wielu krajów broń strategiczną, zwróconą przeciwko aliantom.

Summer Welles przybył do Rzymu i ma być przyjęty przez Papieża.

Ambasadorowie włoski w Moskwie i sowiecki w Rzymie mają powrócić na swoje stanowiska. Jednocześnie donoszą, że pertraktacje o zawarcie układu handlowego włosko-sowieckiego są już w stadium końcowym.

Senat francuski obradował wczoraj przez kilka godzin na tajnym posiedzeniu i po zakończeniu debat powziął wniosek, wyrażający hołd bohaterskiej Finlandii i votum zaufania dla rządu Daladiera, polecając mu prowadzenie wojny ze wzrastającą energią aż do pełnego zwycięstwa.

No 149 z 16 III 1940

Dział I

SPRAWY WAZNE

Telegram Papieża do Prezydenta R.P.

W odpowiedzi na depeszę Prezydenta R.P., wystosowaną do Jego Świątobliwości Piusa XII z okazji pierwszej rocznicy Jego koronacji, Pan Prezydent R.P. otrzymał następujący telegram:

"Czujemy się szczęśliwi, mogąc posłyszeć w dostojnych życzeniach Waszej Ekscelencji zawsze wierny głos drogiej i chrześcijańskiej Polski. Ponawiamy nasze modlitwy za Nią, nasze życzenia i płynące z naszego serca zapewnienia ojcowskiej miłości, przesyłając Jej, jak również Waszej Ekscelencji pocieszenie błogosławieństwa apostolskiego."

PIUS PP XII

/Petit Parisien, P.A.T. 16 III 40/.

Amnestia dla Zelaznej Gwardii

Dnia 15 b.m. Zelazna Gwardia została zrehabilitowana. Król Karol ogłosił amnestię dla 800 jej członków pod warunkiem, że złożą przysięgę wierności frontowi odbudowy narodowej, będącemu jedyną legalną partią w Rumunii.

Władze rumuńskie miały oświadczyć, że amnestia dla członków Zelaznej Gwardii nie spowoduje zmiany w polityce zagranicznej i że członkowie ci nie wejdą ani w skład gabinetu, ani nawet do parlamentu.

Ciała rozstrzelanych członków Zelaznej Gwardii będą zwrócone rodzinom, które zechcą im wyprawić pogrzeby chrześcijańskie, a rodziny zabitych otrzymają stałe zapomogi. Amnestia pozwala na powrót do Rumunii członkom Zelaznej Gwardii, znajdującym się na emigracji /między innymi w Rzeszy/ oraz na zajęcie z powrotem stanowisk w służbie publicznej, z której byli wydaleni.
/BBC, audycja angielska 16 III 40, 7-a rano, podsłuch własny/.

Prasa francuska z małymi wyjątkami wiadomości tej nie przynosi. A inne, jak "Populaire" dają zaledwie kilka wierszy o amnestii bez żadnych szczegółów.

Gra dyplomatyczna Niemiec

Korespondent paryskiego "Herald Tribune" donosi z Bukaresztu, że Niemcy zaproponowali Rumunii gwarancję jej granic przez Rosję i Węgry wzamian za koncesje ekonomiczne Rumunii dla Rzeszy. Niemcy podobno oświadczyli rumuńskiej misji wojskowej, że Rosja może być skłonna do podpisania 25-letniego układu nieagresji, zaś Węgry dałyby 10-letnie zobowiązanie wstrzymania się od wywierania presji o rewizję terytorialną.
/New York Herald-Tribune z 16 III 40/.

SPRAWY WAZNE

Sowiecko - fiński "pokój"

Sytuacja w Finlandii

Parlament fiński ratyfikował fińsko-sowiecki traktat pokojowy 145 głosami przeciw 3.
/Cała prasa francuska z 16 III 40/.

Geneza traktatu

Najważniejszym wydarzeniem 2 1/2 godziny trwających debat było przemówienie premiera Ryti, który zaznaczywszy na początku, że w pewnych warunkach potrzeba więcej odwagi do zawarcia pokoju niż do dalszego prowadzenia wojny, dał genezę zawartego obecnie traktatu z Sowietami. Streszcza się ona w następujących punktach:

1. Finlandia wielokrotnie proponowała Sowietom rozpoczęcie rokowań pokojowych, ale Sowiety odmawiały stale, chcąc pertraktować jedynie z fikcyjnym rządem p.Kuusinen'a. Dopiero ostatnio udało się za pośrednictwem Szwecji rozpocząć rokowania;

2. Armia fińska była wyczerpana nierówną walką;

3. Pomoc od mocarstw zachodnich mogłaby w najlepszym wypadku nadejść w kwietniu b.r. Dwie drogi żelazne, na których miał się dokonywać transport, można było łatwo zburzyć;

4. Finlandia rozpoczęła wojnę bez namowy z czyjejkolwiek strony i nie posiadając żadnych gwarancyj;

5. Chwilowo Finowie postąpili dobrze zawierając pokój. Z szablą w jednej a kielnią w drugiej ręce będą oni teraz odbudowywali kraj.

/BBC, audycja angielska, 16 III 40, 7-a rano, podsłuch własny/.

Sytuacja w krajach skandynawskich

Potwierdza się, że marszałek parlamentu norweskiego p.Hambro wyjechał 14 b.m. do Sztokholmu w celu zebrania informacyj dotyczących projektu zawarcia skandynawskiego trójprzymierza obronnego.

W dobrze poinformowanych kołach norweskich mówi się, że istnieje duża różnica poglądów co do zawarcia takiego trójprzymierza. Trudno jest przewidzieć rezultat rokowań, ale wygląda tak, że większość jest przeciw przymierzu.
/Le Petit Parisien za United Press z Oslo 16 III 40/.

Rząd szwedzki zwrócić się ma do rządu sowieckiego z prośbą o wyjaśnienie tej klauzuli traktatu pokojowego z Sowietami, który mówi o zbudowaniu kolei żelaznej po przez centrum Finlandii do skrajnej północy Zatoki Botnickiej.

Rząd norweski ze swej strony zwrócić się ma do władz sowieckich z prośbą o wyjaśnienie klauzuli, zezwalającej na wolny transport towarów rosyjskich z Petsamo do Norwegii.
/Le Figaro za Agence Radio ze Sztokholmu 15 III 40/.

No 149 z 16 III 1940

S P R A W Y   W A Z N E

Stanowisko Moskwy
Rząd Kuusinen'a w Karelii

"Berlingske Tidende" /Kopenhaga/ donosi z Helsinek, że Kuusinen wbrew pogłoskom żyje i jest wyznaczony na kierownika Rady Sowieckiej Przesmyka Karelskiego.
/Le Petit Parisien za United Press z Kopenhagi 16 III 40/.

Problem Wysp Alandzkich

W pewnych kołach zbliżonych do niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych twierdzą, że w drugiej fazie presji rosyjskiej na Finlandię, Moskwa podejmie sprawę Wysp Alandzkich, zaniedbanych w ostatnich rokowaniach. Kreml posiada już rzekomo plan fortyfikacji tych wysp, który pozwoli Rosji opanować rudy żelazne i północny Bałtyk.
/L'Ordre, p.Tabouis z 16 III 40/.

Stanowisko Rzeszy

Prasa francuska prawie jednomyślnie wypowiada pogląd, że głównym zwycięzcą w zakończeniu konfliktu sowiecko-fińskiego jest Rzesza. Rzesza najwięcej skorzysta z tej tranzakcji - pisze np. "L'Oeuvre" - ponieważ Szwecja i Norwegia, według podziału strefy wpływów między Rosją a Rzeszą, wchodzą w orbitę wpływów tej ostatniej. Berlin prowadzi grę - pisze ten sam dziennik w innym miejsu - i należy przypuszczać, sądząc z postawy Szwecji i Norwegii, że to na rozkaz Berlina naglą one do zawarcia przymierza, którym Niemcy posługiwać się będą przeciw Finlandii a przede wszystkim przeciw aliantom. Według korespondenta berlińskiego duńskiego "National Tidende" - czytamy w "L'Oeuvre" - toczą się gorączkowe rokowania między Wilhelmstrasse i ministrami państw skandynawskich, ażeby te państwa przyłączyły się do walki Rzeszy przeciw blokadzie.

Wreszcie - kończy dziennik francuski - dobrze poinformowane sfery Paryża i Londynu zdają się"spodziewać wszystkiego" ze strony państw skandynawskich przeciw aliantom.
/L'Oeuvre z 16 III 40/.

Niemcy - pisze "L'Europe Nouvelle" winszują sobie, że przeszkodziły armii alianckiej wylądować na północy Europy. Dąży ona do zamknięcia w ten sam sposób południowego wschodu, do unieruchomienia na froncie wschodnim korpusu bez skrzydeł i do osłabienia alianckiej chęci do ofenzywy bezpośredniej przez stworzenie rozległej gospodarki europejsko-azjatyckiej, w której Włochy przyłączyłyby się do Rosji: aż do kontroli anglo-francuskiej, któraby została sterelizowana. W tych warunkach musiałby wcześniej czy później przyjść biały pokój. Takie musiały - zdaniem tygodnika być myśli, rozwinięte przez v.Ribbentropa w Rzymie. Na papierze muszą one wyglądać solidnie - sądzi autor - ale rzeczywistość będzie bardziej ruchliwa, jeżeli alianci sami siebie nie zawiodą. Autor artykułu p.Pertinax kończy apelem, żeby z Hitlerem walczono bronią, jakiej on używa, a nie w białych rękawiczkach. Wielu powtarza uparcie - mówi Pertinax - że Amerykanie będą oburzeni. Ale oni nie mogą równocześnie oburzać się z powodu małoduszności i śmiałości aliantów.
/L'Europe Nouvelle z 16 III 40/.

Stanowisko Francji

W półoficjalnym "Le Petit Parisien" Edmond Demaitre ogłasza artykuł z Helsinek, w którym, mówiąc o stratach, jakie Finlandia po-

S P R A W Y   W A Z N E

niesie z powodu ustąpionych ziem, stwierdza, że kraje, które pokładały zaufanie w odwagę Finów na polu walki, powinny im teraz dawać w dalszym ciągu pomoc polityczną, ekonomiczną i gospodarczą. /Le Petit Parisien z 16 III 40/.

Deklaracja Senatu Francuskiego

Senat francuski uchwalił jednomyślnie deklarację w sprawie Finlandii, o czym podajemy w innym miejscu Sprawozdania.

Zapowiedź rekonstrukcji gabinetu francuskiego

W kołach senackich szerzy się pogłoski, że w najbliższych dniach należy oczekiwać rekonstrukcji gabinetu francuskiego, która ma być dokonana jeszcze przed wtorkowym posiedzeniem Izby. Uzupełnienie polegać ma na mianowaniu ministra spraw zagranicznych i ministra albo podsekretarza stanu informacji i propagandy. Czy też zmiany, być może, sięgać będą głębiej?
/Le Figaro i inne 16 III /

Alianci muszą dyktować pokój

W "Paris-Soir" deputowany Philippe Henriot kategorycznie wypowiada się przeciw opiniom, że Niemcy powinni zasiąść przy stole przyszłej konferencji pokojowej, gdzie nie będzie ani zwycięzców ani zwyciężonych etc. Przyszły pokój - pisze p. Henriot - musi być podyktowany Niemcom i musi ich ukarać. Istotnym momentem pokoju jest uzyskanie przez Francję granicy Renu; jak bowiem mówił Foch: "Jeśli się jest panem Renu, panuje się nad całymi Niemcami; jeśli się nie jest na Renie - wszystko się traci."
/Paris-Soir 16 III /

No 149 z 16 III 1940

Dział II

POLSKA

"Armia niemiecka w Polsce"

"The New Statesman and Nation" w wydaniu na 2 marca r.b. zamieszcza obszerny artykuł p.t. "Armia niemiecka w Polsce", napisany przez świadka osobistego wypadków w Polsce.

Autor stwierdza na wstępie, iż wojsko Hitlera różni się - o ile chodzi o metody postępowania i ducha - zasadniczo od armii cesarskiej. Po wojskach zmotoryzowanych, które prezentowały się świetnie, wkroczyły do Warszawy oddziały, na których znać było wyczerpanie długimi walkami. Rzuciły się one na sklepy żywnościowe, z garderobą, na prywatne mieszkania itd, grabiąc wszystko, co wpadło pod rękę. Ale jeszcze gorzej zachowują się członkowie partii narodowo-socjalistycznej.

W ogóle dualizm między czynnikami wojskowymi a partyjnymi zaznacza się silnie w całej administracji obszaru okupowanego. Uderzający jest brak jednolitego systemu, brak koordynacji i przerost improwizacji. Autor ilustruje to przykładem niezrealizowanego ostatecznie projektu stworzenia getta w Warszawie. Projekt ten wysunęła Gestapo, spotkał się on jednak z oporem innych władz niemieckich i ostatecznie został porzucony.

Artykuł zawiera szereg przykładów szykan stosowanych wobec ludności żydowskiej i warstw zamożniejszych społeczeństwa polskiego, zmierzających do szerzenia rozdziału rasowego i społecznego i wskazuje na pewne czynniki rozkładowe w łonie armii i partii narodowo-socjalistycznej.

/The New Statesman and Nation z 2 III /

B.ministrowie polscy w Herkulesbad

W rumuńskim uzdrowisku Herkulesbad, w najbardziej wytwornym miejscowym hotelu "Ferdinand" mieszka 10 b. ministrów i ok. 20 wyższych generałów dawnej polskiej armii. Mają oni ograniczoną swobodę poruszania się. Policja śledzi każdy ich krok poza hotelem i nie dopuszcza ich do kontaktu ze światem zewnętrznym. Wysłanie listu, rozmowa telefoniczna, przyjęcie odwiedzin wymaga specjalnego zezwolenia władz rumuńskich. Nie wolno im obcować nawet z rodakami, mieszkającymi w sąsiednich pensjonatach i wolnymi od tych ograniczeń. W Herkulesbad mieszka w pensjonatach ok. 100 dawnych wyższych dostojników państwowych polskich.

B.ministrowie i generałowie rzadko opuszczają hotel. Zbierają się oni razem tylko przy stole. Rozmawiają ze sobą na ogół mało. Są tam m.i.: min. komunik. Juljusz Ulrych, min. spr.wojsk. gen. Kasprzycki, min. skarbu E.Kwiatkowski, min. roln. Poniatowski, wojew. Kostek-Biernacki. Po obiedzie wszyscy ruszają do sali klubowej, gdzie słuchają audycji radiowej.

Rząd rumuński wyznaczył b.ministrom diety w wysokości 500 lei dziennie. Generałowie otrzymują po 300 lei dziennie, a inni dostojnicy, mieszkający w pensjonatach - po 100 lei dziennie.

/Dzień Polski, Kowno, 1 III wg zurychskiego Die Tat /

Wiadomości z Krakowa

Dwóch dziennikarzy krakowskich dr Lankau i dr Flach założyło sklep ze starymi meblami i towarami.

/Dzień Polski Kowno 2 III /

P O L S K A

Wiadomości z Wilna

Miejska komisja sanitarno-techniczna zamknęła teatr "Swiatowid" "Tempo" oraz polski teatr muzyczny "Lutnię". Delegacja pracowników teatru udała się do burmistrza Staszysa, który przyrzekł, że po usunięciu pewnych usterek technicznych "Lutnia" będzie mogła podjąć pracę.

Teatr polski na Pohulance gra sztukę J.Szaniawskiego "Zegary".

Niemcy zamknęły czasowo tzw. mały ruch graniczny między Litwą a Niemcami. Powody nie są znane.

Z Wilna zaczęły wyjeżdżać całe partie uchodźców, którym wyznaczono miejsce osiedlenia się na prowincji. W ciągu ostatnich kilku dni wyjechało z Wilna 600 uchodźców.

Z Wilna do Kowna przenosi się na stałe wiele osób, które otrzymały tam pracę.

29-letni Stefan Trajlerowski, buchalter jednej z wielkich firm perfumeryjno-kosmetycznych w Warszawie, znalazł się jako uchodźca wojenny w Wilnie w skrajnej nędzy. Przed kilku miesiącami otrzymał on oficjalne zawiadomienie, że w Detroit zmarł jego wuj, pozostawiając mu spadek wartości 5 milionów dol. Trajlerowski miał już załatwione wszystkie formalności i był gotów do wyjazdu, gdy przyszedł zakaz wypuszczania z Litwy obywateli polskich w wieku od 17 do 50 lat. Trajlerowski otruł się sublimatem.

W Wilnie przebywał jako uchodźca kupiec z Warszawy 43-letni Leon C. Ponieważ był on urodzony w Wilnie, przyznano mu obywatelstwo litewskie. W trakcie starań o sprowadzenie z Warszawy rodziny /żony, 4 dzieci i matki/ C. otrzymał wiadomość, że cała jego rodzina poległa w czasie bombardowania Warszawy.

/Dzień Polski, Kowno 1 i 2 III /

Zmiany nazw miast polskich

W Berlinie powołano specjalną komisję dla germanizowania polskich nazw miejscowości. Komisja przywraca nazwy niemieckie na ziemiach, które przed r. 1918 należały do Niemiec, nadaje tam nazwy niemieckie miejscowościom o nazwach, brzmiących nie dość po niemiecku i wreszcie nadaje niemieckie nazwy miastom w Polsce środkowej.

Dokonano już przemianowania następujących miast: Opatów na Abtan, Felsztyn - Follenstein, Krosno - Krosen, Łańcut - Landishut, Lanckorona - Landiskron, Markowa - Markhof, Włocławek - Leslau, Wolsztyn - Wollstein, Michałówka - Michelsdorf, Tymbark - Tinbark, Szymbark - Schonbergh, Rymanów - Reymanshof, Czerwonogród - Rotenburg, Zimna Woda - Kaltenwasser, Nowe Miasto - Neustadt, Tuniec - Tine, Rzeszów - Reichshof.

/Dzień Polski, Kowno 1 III /

Resztki szyb i papierosy, czyli handel w Lublinie

"Deutsche Allgemeine Ztg" w następujący sposób opisuje rynek w Lublinie:

"Na rynku zastój, wiele straganów nie targuje. W pozostałych można dostać celuloidowe zabawki, najbardziej niezbędne wyroby tekstylne, resztki szyb, gliniane garnki i papierosy."

/Dzień Polski, Kowno 1 III /

Małopolska ropa

Do Małopolski wsch. przybyła niemiecka delegacja techniczna w celu rozbudowy przemysłu naftowego.

/Z Berna Poslednija Nowosti 15 III /

POLSKA

Tygodnik amerykanski o rzadach niemieckich w Polsce

Amerykanskie ilustrowane czasopismo "Life" zamieszcza w dziale wiadomosci ze swiata fotografie i streszczenie memorialu ks.kardynala Hlonda o Polsce.
/Life z 12 II 40/

"Biala Ksiega"na lamach prasy amerykanskiej

"Herald Tribune" zamieszcza wiadomosc o wydaniu "Bialej Ksiegi" przez rzad polski, pod tytulem "Polska "Biala Ksiega" odslania szczegoly niemieckiej perfidii." Podtytuly wyszczegolniaja nastepujace punkty: "Polska ustawicznie zapewniana o przyjazni; podburzana do ataku na Sowiety; Goering powiedzial Rydzowi-Smiglemu, ze korytarz nie interesuje Rzeszy - mowi ksiega."
/New York Herald - Tribune, Paryz z 15 III 40/

Pismo angielskie o polskich dzieciach

Wstepny artykul w Manchester Guardian, zatytulowany "Polskie dzieci" opisuje straszne cierpienia dzieci na ziemiach pod rzadami niemieckimi. Nedza ich przewyzsza wszystko, co sie dzialo w glodowych latach po wojnie swiatowej. Artykul wymienia pare faktow okrucienstwa niemieckiego, jak np. rozstrzelanie 20 mlodych Polakow w Gdyni, jako odwet za zranienie niemieckiego policjanta proca.

Redakcja zaznacza, ze barbarzynstwa niemieckie moga byc porownane jedynie z legendarna dzikoscia Azjatow. Redakcja cytuje wyjatki z memorialu kardynala Hlonda i opisuje transporty kolejowe, w ktorych dzieci polskie na smierc zamarzly i porownuje niemieckie metody z okrucienstwem dawnych handlarzy niewolnikow.

Tresc artykulu jest podana z wielkim zrozumieniem i sympatia dla problemu, przy czym autor przypomina, ze Anglia prowadzila bardzo energiczna i skuteczna kampanie po ostatniej wojnie, dla ocalenia dzieci w Europie.
/The Manchester Guardian z 13 III 40/

Przybycie znakomitego artysty polskiego

Ze zrodel prywatnych donosza, ze jeden z najlepszych polskich skrzypkow - wirtuozow, Jozef Cetner, zdolal przedostac sie z Polski do Italii i ma dac koncert swoj w Milano 26 marca, po czym przyjezdza do Paryza. P.Cetner byl ostatnio wicedyrektorem konserwatorium muzycznego slaskiego w Katowicach.
/C I D, list z Milano, 10 III 40/

Jubileusz F.Bohuszewicza

W pow.oszmianskim, jako jego miejscu urodzenia, odbedzie sie uroczystosc z okazji 100-lecia urodzin bialoruskiego poety Franciszka Bohuszewicza.
/Izwiestja, 4 III 40/

Budowa kanalu Dniepr - Bug

"Izwiestja" za-mieszczaja zdjecie z prac w poblizu wsi Tryszyno pod Brzesciem przy budowie kanalu Bug - Dniepr.
/Izwiestja, 4 III 40/

P O L S K A

Polonica kowieńskie

Wskutek blokady wojennej Litwa odczuwa brak papieru. Władze zarządziły wobec tego ograniczenie wymiarów dzienników., a niektóre wydawnictwa zamknęły na okres 3 miesięcy. M.i. zamknięty został polski tygodnik "Chata rodzinna".

W kinie "Daina" wyświetlany jest obecnie film "Ordynat Michorowski".

/Dzień Polski, Kowno, 1 i 2 III /

Sprawa uchodźców na Litwie

Od dłuższego czasu toczą się między rządami Litwy i Niemiec pertraktacje o wpuszczenie uchodźców polskich z powrotem do miejsc zamieszkania, znajdujących się pod okupacją niemiecką. Z oficjalnego źródła informują, że rokowania te zostaną wznowione w przyszłym tygodniu i toczyć się będą w Kaunas. Chodzi o wpuszczenie 5 tys. uciekinierów z Litwy do okupacji i o przyjęcie przez Litwę osób pochodzących z Wileńszczyzny, a pozostających na terenach okupowanych przez Niemców.

Na Litwie znajduje się też 1 000 uchodźców, którzy posiadają środki na wyjazd za granicę, muszą jednak na razie czekać z wyjazdem z powodu trudności transportowych.

/Dzień Polski, Kowno, 1 III /

Kto był podżegaczem

Pod tytułem "Kto był podżegaczem" naczelny publicysta "Poslednich Nowosti" p. Milukow snuje dalszy ciąg rozważań na temat wydarzeń, jakie poprzedziły napad Niemców na Polskę. Omawiany artykuł obejmuje okres od maja do lipca 1939 r. Milukow pisze, że Hitler zamierzał dokonać na Polsce jeszcze jednego pokojowego podboju. Nadzieje jego na to rozwiały się już w kwietniu, a skutkiem tego nastąpiła jego umowa kwietniowa i już w maju Hitler począł szukać dróg porozumienia się z Z.S.R.R. przeciw Polsce. Rozpoczynają się wojenne pogróżki pod adresem Polski z zamiarem zastraszenia jej i wymuszenia na niej pokojowych ustępstw. Ugoda z Z.S.R.R. ma z jednej strony zastraszyć Polskę a z drugiej zmusić państwa zachodnie do bierności w razie najazdu na Polskę. Hitler wciąż łudził się, że państwa zachodnie nie podejmą wojny "o Gdańsk". Ta pewność jego stopniowo jednak ustępuje. Wtedy Hitler zapytuje swoich generałów /Keitela i Brauchitscha/, czy Niemcy mogą zwyciężyć w spotkaniu z zachodnimi państwami. Generałowie odpowiadają mu, że jest to zależne od tego, po czyjej stronie stanie Z.S.R.R.

Zbliżał się moment decydujący. Hitler jednak postanowił zaczekać na wynik prowadzonych wówczas rozmów anglo-francusko-sowieckich.

Na tym kończą się rozważania, których dalszy ciąg ma objąć już sierpień i następne miesiące 1939 r.

/Poslednija Nowosti 15 III /

No 149 z 16 III 40

P O L S K A

Wywiad z min.Strasburgerem w "Journal desDébats"

"Journal des Débats" uzyskal od ministra dr Henryka Strasburgera wywiad o roli, jaka spelnia ministerstwo skarbu w rzadzie gen. Sikorskiego.

Na wstepie dziennik podkresla charakter doradczy Rady Narodowej, ktora nazywa "polskim parlamentem w miniaturze", podaje jej sklad polityczny i zaznacza, ze obecne jej obrady maja charakter "sesji budzetowej."

W udzielonym dziennikowi wywiadzie min.Strasburger podkreslil, ze z uwagi na obecna sytuacje, w jakiej sie znajduje Polska, wydatki rzadu polskiego we Francji musza byc zredukowane do minimum. "Osobiscie czuwam nad tym - dodal minister - aby najmniejsza nawet kwota nie byla wydawana lekkomyslnie; z tego wynika, ze kazda pozycja budzetowa jest przedmiotem mozliwie najbardziej rygosystycznej kontroli. Wspolpraca nasza z aliantami w dziedzinie finansowej zmierza do jaknajwiekszego ograniczenia wywozu dewiz poza kraje alianckie. Wydatki nasze zagranica sa scisle zredukowane do naszych niezbednych potrzeb i do sluzenia sprawie aliantow, ktora jest nierozlacznie zwiazana z nasza sprawa."
/Journal des Débats z 16 III 40/

Deklaracja prezesa Bieleckiego

"La Croix" zamiescil streszczenie przemowienia wiceprezesa Rady Narodowej, p.dr Tadeusza Bieleckiego,prezesa Stronnictwa Narodowego, ktory na zebraniu Rady Narodowej podkreslil w swym przemowieniu przesladowania niemieckie i bolszewickie w Polsce oraz odpornosc ludnosci polskiej. Nastepnie prezes Bielecki oswiadczyl, ze Stronnictwo Narodowe laczy sie we wspolnym wysilku z rzadem gen.Sikorskiego w pracy nad odzyskaniem wolnosci i organizacja armii polskiej.
/La Croix z 16 III 40/

Sorbona ofiarowała lokal dla szkoły polskiej

D.14 b.m. w rektoracie Sorbony podpisana została między rektorem Akademii paryskiej a rektorem Polskiej Misji Katolickiej we Francji konwencja, na mocy ktorej francuskie Ministerstwo Wychowania Fizycznego odstępuje Polskiej Misji Katolickiej na czas dłuższy gmach Liceum św. Ludwika. Gmachy te Polska Misja Katolicka przeznacza na pomieszczenia klas szkolnych Gimnazjum-Liceum im.Cypriana Norwida w Paryżu oraz na internat dla pozbawionej opieki młodzieży męskiej w tymże gimnazjum-liceum studiującej.

Że szczególnym naciskiem należy podkreślić, że polskie gimnazjum-liceum będzie mogło korzystać ze wszystkich nowocześnie urządzonych gabinetów naukowych, znajdujących się w Liceum św. Ludwika, w którym kształciła się elita francuska.

Prace szkolne w nowym gmachu rozpoczną się bezpośrednio po feriach wielkanocnych. Równocześnie też otwarty zostanie internat dla młodzieży męskiej.
/PAT 15 III /

POLSKA

Posiedzenie Rady Narodowej

Pod przewodnictwem wiceprezesa Rady p.Stanisława Mikołajczyka odbyło się d.14 b.m. posiedzenie Rady Narodowej w Angers.

W dalszym ciągu dyskusji nad exposé p.premiera Sikorskiego zabrał głos p. Józef Szymanowski, jako przedstawiciel zorganizowanego wychodźtwa polskiego we Francji, podkreślając, iż emigranci polscy we Francji odczuwają na równi z ich rodakami, przybyłymi z kraju po katastrofie wrześniowej, najgłębszy ból z powodu ciosu, jaki dotknął Polskę i pozostałych w ojczyźnie Polaków.

Następnie przemawiali: p.Zofia Zaleska, Schwarzbart, dr Bielecki, p. Jóźwiak, Kwiatkowski i Szczerbiński.

W dyskusji, jaka toczyła się w Radzie przez szereg dni nad exposé p.premiera Sikorskiego, wszyscy mówcy ofiarowali współpracę i poparcie rządowi, który jako naczelne zadanie w swym programie ma odzyskanie utraconej niepodległości, odbudowanie armii polskiej i niesienie pomocy rodakom, cierpiącym pod barbarzyńską przemocą okupantów.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, ks. biskup Gawlina wniósł o wysłanie gratulacyjnej depeszy do Ojca Swiętego z powodu przypadającej rocznicy jego koronacji.

Rada jednomyślnie uchwaliła wysłanie następującej depeszy:

"Rada Narodowa R.P. zebrana w Angers przesyła Jego Świątobliwości z okazji rocznicy koronacji wyrazy hołdu, synowskiego oddania i najgorętszej wdzięczności za słowa otuchy, wypowiedziane w ostatniej encyklice."

/PAT 14 III /

Poczta w okupacjach polskich

Według informacyj litewskich władz pocztowych, w dniu 6 marca r.b. otwarta została komunikacja telegraficzna z ziemiami polskimi, okupowanymi przez Niemcy. Można przesyłać jedynie telegramy zwyczajne w języku niemieckim, rosyjskim, polskim i ukraińskim. Stosowana jest taryfa niemiecka.

Wileńska sekcja telefonów i telegrafów ogłosiła wiadomość, że z dniem 1 marca dozwolone zostały rozmowy telefoniczne z następującymi zajętymi przez Niemcy ziemiami: z Suwalszczyzną, okręgiem Ciechanowskim /tzw. Zichenau/, z Górnym Śląskiem, Gdańskiem i okręgiem Poznańskim.

Rozmowy telefoniczne mogą być również prowadzone ze Słowacją.

/PAT 15 III /

25 tys. Żydów zginęło w Polsce od 1 września

"Le Matin" zamieszcza komunikat dr Nauma Goldmana, przewodniczącego światowego kongresu Żydów, reprezentującego Agencję Żydowską przy Lidze Narodów, stwierdzający, że 90 tys. Żydów w Palestynie spontanicznie zgłosiło się do wojska po stronie aliantów. Mówi dalej, że od 1 września 39 r. 25 tys. Żydów zostało w Polsce zabitych. I jeśli - dodaje Naum Goldmann - żydostwo światowe nie przyjdzie z natychmiastową pomocą ludności w Polsce, w ciągu kilku miesięcy trzeba sie spodziewać, że zginie tam około miliona ludzi. "Excelsior" na pierszwej stronie podaje fotografię grupy Żydów w Warszawie prowadzonych pod eskortą agentów Gestapo, aresztowanych jedynie za to, że są Żydami.

/Le Matin, Excelsior 16 III /

No 149 z 16 III 1940

POLSKA

Głosy prasy francuskiej o "Białej Księdze"

Liczne pisma francuskie przynoszą enuncjacje na temat "Białej Księgi", wydanej przez rząd polski. Syntetyczny przegląd zawartego w niej materiału daje w "Petit Parisien" p. Lucien Bourgues. W "L'Oeuvre" p. Tabouis, omówiwszy materiał "Białej Księgi" pisze, że szkoda, iż publikacja ta nie obejmuje dokumentów o polityce Polski wobec Czech, Bałkanów i Włoch; "Biała Księga" jest - zdaniem p. Tabouis - przejmującym świadectwem zmagań kraju położonego między dwoma odwiecznymi wrogami i który nie zawsze potrafił porozumieć się z dalekimi, lecz szczerymi przyjaciółmi."Le Jour" stwierdza, że "Biała Księga" stanowi najbardziej przejmujące i najbardziej prawdziwe świadectwo tragedii, która stała się udziałem Europy. Obszerne streszczenie oświetlenia "Białej Księgi" przez min. Gralińskiego przynosi "L'Intransigeant" w artykule K.Wrzosa, który kończy go słowami: "Wielki wódz Polski, gen.Sikorski czuwa. Z pomocą sojuszników Polska zwycięży." Pełny tekst komentarza min. Gralińskiego do "Białej Księgi" przynosi "Le Temps", a znaczną jego część publikuje "La Croix", "Le Journal" i "La Liberte". Krótsze wzmianki podaje "L'Action Française", "Paris-Soir", "L'Ere Nouvelle", "Le Matin". "L'Ordre" poświęca "Białej Księdze" szereg enuncjacyj: daje obszerny przegląd materiałów, dotyczących stosunków polsko-niemieckich; daje syntetyczny obraz "Białej Księgi" pióra Pertinaxa; S.de Givet omawia "Rewelacje strategiczne" polskiej publikacji, zajmując się w szczególności zdradzieckim ciosem w plecy, jaki Moskwa zadała armii polskiej, zdolnej jeszcze do obrony. Redakcyjną wzmiankę poświęca "Białej Księdze" "Excelsior".

"La Victoire" oprócz notatki wczorajszej, zamieściła dzisiaj artykuł S. Bienaime o kłamstwach Hitlera.
/Le Petit Parisien, L'Ordre, L'Oeuvre, Le Journal, Le Matin, Le Jour - l'Echo de Paris, L'Action Française, La Victoire z 15 III oraz Le Temps, La Croix, La Liberté, L'Intransigeant, Paris-Soir, Excelsior, La Victoire z 16 III /

Szkoły na Wileńszczyźnie

W chwili obecnej na terenie Wilna istnieje sześć gimnazjów państwowych, w czym dwa z językiem wykładowym litewskim i cztery z polskim, oraz dwa progimnazja i progimnazjum białoruskie w Nowej Wilejce.

Z prasy wileńskiej dowiadujemy się, że dożywianie niezamożnej młodzieży gimnazjalnej prowadzą komitety rodzicielskie. Poważnym zagadnieniem jest sprawa opłat. Władze szkolne zwolniły od czesnego 15 pct uczących się. Pewną pomoc uczniom gimnazjalnym okazują komitety rodzicielskie i Czerwony Krzyż.

Pomimo tej akcji znaczna część uczniów nie uiściła czesnego i zgodnie z zarządzeniami władz litewskich z dniem 1 marca pozbawiona została prawa uczęszczania do gimnazjum.
/PAT 15 III /

Wywłaszczony Pomorzanin podpalił swoją zagrodę

"Herald-Tribune" podaje według Havasa wiadomość o egzekucji 20-letniego Henryka Voellger'a, mieszkańca Pomorza, "za podpalenie budynków i narzędzi gospodarskich na swojej fermie, aby zemścić się na Niemcach".
/Herald-Tribune 16 III /

POLSKA

Los polskich artystow dramatycznych

"Kurier Wilenski", podajac informacje o losie znanych artystow dramatycznych donosi, ze Juliusz Osterwa przebywa obecnie w Krakowie, Jozef Wegrzyn zas aresztowany przed czterema miesiacami przez Niemcow w Warszawie i osadzony w wiezieniu zapadl w nim na ciezka chorobe nerwowa i umieszczony zostal ostatnio w szpitalu wieziennym.
/P A T, 15 III 40/

Niemcy tworza rozlam w prawoslawnej cerkwi w Polsce

W Jerozolimie rozpoczyna sie synod kosciola prawoslawnego, na ktory przybyli juz patriarcha antiochijski Alexandros Tahhan w towarzystwie biskupa Libanu, patriarcha aleksandryjski i odbyli pierwsza rozmowe z patriarcha jerozolimskim Tymoteuszem. W dalszych obradach ma wziac udzial rowniez patriarcha konstantynopolitanski. Jednym z glownych przedmiotow obrad synodu kosciola prawoslawnego bedzie sprawa schyzmy, jaka probuja wywolac w kosciele prawoslawnym w Polsce hitlerowcy, ktorzy oglosili juz o utworzeniu sie na terenie okupacji niemieckiej i Niemiec autonomicznego kosciola prawoslawnego, stawiajac na jego czele swego agenta pozbawionego w swoim czasie swiecen przez cerkiew rosyjska, bylego biskupa Benjamina Lads, Niemca z pochodzenia. W kolach jerozolimskich uchodzi za rzecz pewna, ze Synod prawoslawny oswiadczy wyraznie, iz uznaje nadal i jedynie za glowe Cerkwi Prawoslawnej w Polsce metropolite warszawskiego Dyonizego.
/P A T, 15 III 40/

Dzienniki francuskie o gotowosci armii polskiej wyruszenia do Finlandii

Liczne dzienniki francuskie zamieszczaja wiadomosc, oparta na komunikacie sztabu armii polskiej, podanym w No 148 naszego Sprawozdania z dn 15 III, ze korpus ekspedycyjny polski byl gotow do wyruszenia do Finlandii, wraz z takim samym korpusem francuskim. Wiadomosc te podaly: L'Ordre i Le Journal z 15 III, oraz L'Intransigeant, Le Temps, Le Figaro, L'Epoque i Le Petit Parisien z 16 III 40.

No 149 z 16 III 1940

Dział III

PRZEGLAD OGOLNY

Prasa włoska

Geneza sowiecko-fińskiego pokoju w świetle włoskim

Wysłannik specjalny "Il Popolo d'Italia" w Helsinkach ogłasza 7 b.m. artykuł o sytuacji Finlandii i toczącej się o nią walce dyplomatycznej, zasługujący na uwagę także i dzisiaj, ponieważ daje on genezę sowiecko-fińskiego pokoju. Artykuł, bardzo zabarwiony włoskim punktem widzenia, zawiera jednak sporo twierdzeń i obserwacyj obiektywnych. Streszczamy ustępy najbardziej istotne.

Bitwa dyplomatyczna, rozgrywająca się w Helsinkach, Moskwie, Sztokholmie i Oslo ma swoją genezę w dwóch kryzysach moralnych Finlandii. Pierwszy kryzy Finlandii nastąpił w połowie lutego, kiedy fiński sztab generalny musiał stwierdzić, że

1. Rosjanie z lutego nie są już Rosjanami z grudnia i że każą Finlandii płacić bohaterski opór znacznymi stratami w ludziach;

2. Nie można liczyć na pomoc w ludziach zzewnątrz, ponieważ wszystkie drzwi, do których zapukano, pozostały głuche. Szwecja, na którą Finlandia najbardziej liczyła, odmówiła interwencji. Liczba ochotników z wszystkich krajów świata nie osiągnęła 10.000, podczas gdy 10.000 Finów padło na froncie w ciągu kilku dni. Działania wojenne w drugiej połowie marca utwierdziły Finów coraz bardziej w przekonaniu, że Rosja zwiększa stale nacisk i że, mimo otrzymywanych z różnych stron posiłków, Finlandia w praktyce pozostała sama.

W tym czasie, połowa lutego, Londyn i Paryż przyszły do przekonania, że Rzeszę trzeba przede wszystkim zwyciężyć ekonomicznie, a to czyniąc blokadę bardziej skuteczną. Blokada ta posiada bowiem wielkie dziury: jedną na północy w kierunku państw skandynawskich, jedną na wschodzie w kierunku Rosji i jedną na południu w kierunku Morza Sródziemnego. Zmuszeni do odłożenia kwestii południa, jako zbyt ryzykownej i skomplikowanej, na później, alianci uznali, że Finlandia może być tym tamponem, którym zamkną równocześnie dziury na północy i na wschodzie. Rozszerzenie wojny na Szwecję i Norwegię pozwoliłoby osiągnąć następujące cele:

1. Zatknięcie automatyczne dziury północnej, ponieważ Szwecja i Norwegia wciągnięte do wojny, nie mogłyby więcej robić dostaw do Rzeszy;

2. Zmuszenie Rosji do skonsumowania na północy tego, coby mogła dać Rzeszy, a więc zamknięcie automatyczne dziury wschodniej. Zeby tę dziurę zamknąć jeszcze lepiej Londyn i Paryż rozważały od pewnego czasu inny sposób zmuszenia Rosji do konsumcji swoich surowców na przykład Kaukaz;

3. Zamknięcie w ten sposób Rzeszy z tamtej strony linii Siegfrieda;

4. Przeniesienie teatru wojny poza terytorium sojuszników.

Między 25 lutym a 1 marca b.r. Londyn i Paryż złożyły Finlandii odpowiednie propozycje.

Prasa włoska

Ale 4 marca następuje drugi kryzys moralny Finlandii. Wpłynęły na to cztery zimne prysznice:

1. Niespodziany sukces dyplomatyczny, umożliwiający zawarcie pokoju z Rosją na honorowych warunkach;

2. Mocna decyzja Szwecji i Norwegii nie pójścia na rękę interwencji sojuszników;

3. Pewność, że Rzesza pojawiłaby się na planie ze wszystkimi swoimi środkami;

4. Obawa przed zniszczeniem Finlandii, jako pola bitwy tak potężnych sił.

Zdaniem "Il Popolo d'Italia" inicjatywa francusko-angielska przyszła zapóźno. Wspomniane kraje powinny były też rozpocząć grę dyplomatyczną od Sztokholmu i Oslo, a nie dać się tam uprzedzić Rzeszy.
/Il Popolo d'Italia z 8 III 40/.

Prasa szwajcarska

Obowiązkowa służba wojskowa podstawą armii niemieckiej

"Journal de Genève" zamieszcza artykuł gen. von.Brauchitscha pod powyższym tytułem z uwagą od siebie, że dla stworzenia sobie ogólnego poglądu dobrze jest wysłuchać wszystkie strony. Podajemy artykuł naczelnego wodza niemieckich sił zbrojnych w streszczeniu.

Wprowadzając 16.III.1935 obowiązkową służbę wojskową,Hitler zrealizował jeden z najbardziej kardynalnych punktów programu narodowego socjalizmu. Z punktu widzenia historycznego narzucają się tu 3 uwagi:

1. Nie można zrozumieć rozwoju Niemiec w ciągu XIX i XX w. bez obowiązkowej służby wojskowej. Zjednoczenie państw niemieckich w jedno Imperium i dobrobyt Drugiej Rzeszy są nierozerwalnie związane z tym reżymem wojskowym;

2. Zniesienie obowiązkowej służby wojskowej w 1919 r dotknęło Niemcy więcej niż jakikolwiek inne sankcje. Narodowy socjalizm jest nierozerwalnie związany z obowiązkową służbą wojskową, która zawiera w sobie wszystkie naczelne zasady polityki niemieckiej;

3. Polityka, która chce energicznie zrealizować żywotne rewindykacje narodu nie może się pozbawiać siły. Jakiekolwiek są zmiany dokonane przez technikę wojskową w ciągu ostatnich 25 lat, państwo kontynentalne jak Trzecia Rzesza nie może się pozbawiać totalnej potęgi militarnej.

Wynik wojny obecnej zależny jest od obowiązkowej służby wojskowej, jej organizacji i ducha.

Mówiąc o potędze obecnej armii niemieckiej gen.v.Brauchitsch podkreśla, że należy pamiętać o dwóch rzeczach: o pracy dokonanej przez Reichswehr oraz o działalności partii narodowo-socjalistycznej. Bez pracy i przygotowań tych dwóch instytucyj realizacja roz-

Prasa szwajcarska

kazu danego przez Hitlera 16.III.1935 nie byłaby możliwa ani w tym czasie ani w tych rozmiarach.

Organizacja wojskowa w Niemczech jest organizmem, który uosabia cały naród.
/Journal de Genève 12 III 40/.

Prasa angielska

Solidarność Brytyjska

Rozmaite okręgi wyborcze Anglii zaznaczają obecnie wielką solidarność z rządem brytyjskim. Ostatnio okręg północno-wschodni, Leeds, wysuwa kandydata British Union, prof. Croile Henderson'a, który ma poparcie premiera Chamberlaina. Premier brytyjski przysłał Mr. Hendersonowi list, w którym stwierdza cele wojenne aliantów: "Naszym celem jest przywrócenie niepodległości Polakom i Czechom oraz naprawienie szkód im wyrządzonych."
/The Times 13 III 40/.

Hitlerowski mur neutralności

Sisley Huddleston w londyńskim "Weekly Review" zwraca uwagę, że Niemcy uczyniły dla siebie z neutralności wielu krajów, broń strategiczną, zwróconą przeciw aliantom. "Jasne jest teraz, że główną i najpoważniejszą kwestią w tej wojnie jest problem neutralności." Niemcy używając doktryny neutralności, rozmyślnie sparaliżowały inicjatywę aliantów, ukrywając się poza murem neutralnych i niekombatantów, przed wszelkim możliwym atakiem, równocześnie zachowując swobodę inicjatywy agresji w dogodnym momencie. "Zostaliśmy pozbawieni możliwości inicjatywy wojskowej. Mogliśmy wypowiedzieć wojnę, ale nie możemy /z wyjątkiem wojny na morzu/ prowadzić działań wojennych."

Autor stwierdza, że alianci są zmuszeni do czekania pod tym hitlerowskim murem neutralności w czasie, kiedy "rosyjsko-niemiecki krokodyl" pożera jeden za drugim kraje po drugiej stronie "neutralnej kurtyny."

Artykuł podnosi trudność decyzji ze strony krajów neutralnych zwalczania "rosyjsko-niemieckiego smoka", ponieważ mają one przed sobą "przykłady naszej bezsilności". Autor wymienia zagarnięcie Austrii, okrojenie Czecho-Słowacji i obietnice dane Polsce, które nie zabezpieczyły Polskę od zniszczenia oraz wskazuje na bierność aliantów w czasie, kiedy Rosja niszczyła niezależny byt Łotwy, Estonii i Litwy. "Uchwaliliśmy rezolucję w Genewie, kiedy Finlandia walczyła o swoje istnienie". Według autora intencje aliantów wobec Rumunii nie są też jasne. "Jeżeli Mr. Churchill pragnie aby kraje neutralne połączyły się z nami, dajmy im zapewnienie, że pomoc nasza będzie szybka, odpowiednia i decydująca. Nie możemy żądać od innych dania nam pomocy kosztem ich istnienia, o ile nie zdecydujemy się też pomagać."

Artykuł kończy się konkluzją, że neutralność w świetle rzeczywistości nie może być "świętą zasadą". "Niema takiego najwyższego prawa, któreby zabezpieczało jednostki i narody od uczynienia wyboru i w dodatku broniłoby te narody w razie ich niezdecydowania.
/The Weekly Reirev z 7 III 40/.

Prasa francuska

Sumner Welles bedzie u papieza

Sumner Welles wczoraj wieczorem przybyl do Rzymu i dzis ma rozmowy z Mussolinim i Ciano. Dzis bedzie tez przyjety przez krola a w poniedzialek przez papieza. Sumner Welles we wtorek wsiadzie na okret w Neapolu i wyruszy w droge powrotna do Ameryki. Do tej drugiej wizyty Sumner Welles w Rzymie przywiazuje sie znaczenie jeszcze wieksze, niz do pierwszej.
/Le Petit Parisien , L'Oeuvre z 16 III 40/

Dr Schacht jedzie do Ameryki ?

Korespondent dyplomatyczny "Evening Standard" twierdzi, ze w przyszlym tygodniu wyjezdza do Stanow Zjednoczonych dr Schacht, przy czym dr Schacht mialby odbyc podroz na tym samym statku co Sumner Welles.
/Prasa francuska i Pat z 15 III 40/

Proby zblizenia Rosji z Italia

Donosza z Berlina via Amsterdam, ze w wyniku wysilkow niemieckiego urzedu spraw zagranicznych rzady sowiecki i wloski mialy postanowic, iz ambasadorowie obydwu panstw powroca na swe stanowiska i obejma normalne urzedowanie.

X
X X

"United Press" donosi z Berlina, ze w tamtejszych kolach dobrze poinformowanych twierdza, ze rokowania w sprawie zawarcia ukladu handlowego miedzy Wlochami a ZSRR sa w stadium koncowym. Ma to byc wynikiem wysilkow niemieckich, zmierzajacych do doprowadzenia do zblizenia miedzy Wlochami a Sowietami. W tych samych kolach twierdza, ze zagadnienia wlosko-sowieckie byly przedmiotem rozmow w czasie wizyty von Ribbentropa w Rzymie.
/Prasa francuska i Pat i Transconti, 15 III 40/

Plany niemieckiej dyplomacji

Berlinski korespondent "Politiken" donosi, ze Niemcy obecnie oczekuja: 1/Zawarcia traktatu handlowego sowiecko - wloskiego w rodzaju ukladu niemiecko - sowieckiego; 2/Zawarcia paktu pokojowego miedzy ZSRR a Rumunia; 3/Zawarcia paktu pokojowego miedzy Sowietami a Turcja.

Dziennikarz twierdzi, ze wszystkie wysilki Niemiec i Sowietow, skierowane beda na to, by odciagnac Turcje od francusko-brytyjskiego systemu aliantow.

Co sie tyczy Finlandii to - zdaniem korespondenta "Politiken" - w Berlinie przewiduja, ze kraj ten bedzie zmuszony do zorientowania sie gospodarczo ku Niemcom i Rosji. Wywrze to naturalnie wplyw na polityke pozostalych panstw skandynawskich
/Prasa francuska i Pat z Kopenhagi, 15 III 40/

Prasa francuska

Wymiana towarowa między Anglią a Włochami

Niebawem mają być wznowione rokowania handlowe między Anglią a Włochami. Włochy gotowe są dostarczać Anglii wyroby ciężkiego przemysłu, lecz wzamian za surowce, których dostawa znajduje się obecnie pod kontrolą aliantów. Ponieważ Włochy nie mogą z Niemiec sprowadzać koleją całej ilości potrzebnego im węgla, Anglia dostarczy Włochom węgla, lecz pod warunkiem, że włoski przemysł nie będzie pracował dla uzbrojenia Niemiec.

Wg wiadomości "Evening Standard" Włochy po raz pierwszy od wybuchu wojny zaofiarowały się Anglii z dostawą samolotów. Mediolańska firma Nardi złożyła rządowi angielskiemu ofertę na samoloty szkolne.

/Poslednija Nowosti 16 III /

Ribbentrop jedzie do Moskwy

Kopenhaski korespondent "Daily Telegraph" potwierdza pogłoskę, że Ribbentrop ma niebawem udać się do Moskwy, by skłonić Z.S.R.R. do przyłączenia się do niemieckiej koncepcji pokoju, który zapewniłby Niemcom i Z.S.R.R. panowanie w Europie centralnej i wschodniej.

Havas z Amsterdamu donosi, że poseł niemiecki w Moskwie Schulenburg udaje się do Berlina dla złożenia raportu o polityce Z.S.R.R. Gazety holenderskie wyrażają przypuszczenie, że interesy Rzeszy i Z.S.R.R. mogą być niezgodne, bowiem Niemcy pragną ograniczyć rolę Rosji do dostarczania im surowców.

/Petit Parisien, Poslednija Nowosti i inne 16 III/

W senacie votum zaufania dla rządu i hołd dla bohaterskiej Finlandii

Wczoraj w senacie debata nad sprawą Finlandii i nad sprawą sposobów prowadzenia wojny trwała cały dzień. Na posiedzeniu tajnym Daladier wygłosił 2-godzinną mowę, szczegółowo mówiąc o sposobach prowadzenia wojny i o pomocy jaką Francja okazała Finlandii. Po zakończeniu debaty zgłoszono następujący wniosek:

Senat 1/ składa hołd bohaterskiej Finlandii i wyraża wiarę w jej przeznaczenie i 2/ wyrażając zaufanie rządowi poleca mu, w ścisłej łączności z aliantami, prowadzić wojnę ze wzrastającą energią aż do pełnego zwycięstwa, które zapewni wolność wszystkim narodom."

Głosowanie nad obu częściami wniosku odbyło się oddzielnie: w sprawie Finlandii przez podniesienie rąk i w sprawie zaufania dla rządu - tajnie. Obie części przyjęto jednogłośnie, jednak przy głosowaniu nad drugą częścią 60 senatorów powstrzymało się od głosowania.

/Figaro, Petit Parisien, Poslednija Nowosti i inne 16 III /